

Virka/ työvapaa	Vapaan pituus	Myönnetään äidille/ isälle	Vapaata vähentää	Vapaan hakeminen	Vapaan pitäminen ja mahdollinen palkallisuus	Mahdollisuus muuttaa vapaata (koskee myönnetyn vapaan ajankohdan muuttamis- ta, keskeyttämisestä, ilmoitusta oikeuden käyttämisestä/ei käytä)	
Äitiys- vapaa	<p>Äitiysvapaa 105 arkipv, joka alkaa 30 (-50) arkipv ennen laskettua synnytyisaikaa.</p> <p>Mikäli raskaus on päättynyt aikaisemmin kuin 30 arkipv ennen laskettua synnytysaikaa, äitiysrahakausi alkaa raskauden päättymistä lukien ja päättyy kun etuutta on suoritettu 105 arkipv.</p> <p>Äitiysrahaoikeus säilyy, vaikka lapsi kuolee tai luovutetaan pois ko. aikana.</p> <p>Mikäli äiti sairastuu äitiysrahakaudella, voi äidin oikeus päivärahaan äitiysrahakaudella siirtyä isälle.</p>	<p>Myönnetään äidille.</p> <p>Päiväraha myönnetään isälle (myös ottoisälle) vanhempainrahana. Etuutta maksetaan enintään siltä ajalta, jolta äiti olisi ollut oikeutettu äitiysrahaan.</p> <p><u>Edellytykset</u> Oikeus vanhempainrahaan äitiyslomakaudella siirtyy sen jälkeen, kun äidin oma sairaus on kestänyt vähintään sairastumispäivän lisäksi 9 arkipv.</p>	-	<p>Haettava 2 kuukautta ennen aiotun vapaan alkamista.</p> <p>Pyrkimys siihen, että äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaan käyttämisestä, alkamisesta, kestosta ja jaksottamisesta ilmoitetaan työnantajalle yhdellä kertaa (kokonais-suunnitelma).</p> <p>Ei lyhennä perheen käytettävissä olevaa äitiysrahakauden jälkeä alkavaa 158 arkipv:n pituista vanhempainrahakautta.</p>	<p>Haettava 2 kuukautta ennen aiotun vapaan alkamista.</p> <p>Pyrkimys siihen, että äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaan käyttämisestä, alkamisesta, kestosta ja jaksottamisesta ilmoitetaan työnantajalle yhdellä kertaa (kokonais-suunnitelma).</p>	<p>Ajanjakso, johon sisältyy 105 arkipv, 72 ensimmäistä arkipv palkallista, ks. KVTES edellytykset. (- palvelussuhde välittömästi ja keskeytymättä jatkunut ennen äitiyslomaa vähintään 2 kk - äitiysvapaata haettu viimeistään 2 kk ennen vapaan alkamista - esitetty todistus raskauden kestosta ja lasketusta synnytyksajasta)</p>	<p>Äitiysvapaata voidaan hakemuksesta varhentaa, jolloin se voidaan aloittaa aiemmin kuin 30 arkipv ennen laskettua synnytyisaikaa (aikaisintaan 50 pv ennen), jos se on tarpeen lapsen syntymän, äidin tai lapsen terveydentilan vuoksi.</p> <p>Muutosoikeus hakemuksesta ennalta arvaamattomasta ja perustellusta syystä.</p> <p>Haettava niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään 1 kk ennen muutoksen toteutumista. Perusteltuna syynä pidetään sellaista ennalta arvaamatonta ja oleellista muutosta lapsen hoitamisedellytyksissä, jota viranhaltija/työntekijä ei ole voinut ottaa huomioon silloin, kun hän on hakenut virka-/työvapaata.</p> <p>Tällainen perusteltu syy on esim. lapsen tai toisen vanhemman vakava sairastuminen tai kuolema taikka avioero. Perusteltu syy ei yleensä ole esim. toiselle paikkakunnalle muuttaminen, toisen palvelussuhteen syntyminen, toisen vanhemman työttömyys tai uusi raskaus.</p>

Virka-/työvapaa	Vapaan pituus	Myönnetään äidille/ isälle	Vapaata vähentää	Vapaan hakeminen	Vapaan pitäminen ja mahdollinen palkallisuus	Mahdollisuus muuttaa vapaata (koskee myönnetyn vapaan ajankohdan muuttamista, keskeyttämisestä, ilmoitusta oikeuden käyttämisestä/ei käytä)
						Vapaan keskeyttäminen edellyttää, että viranhaltija/työntekijä palaa viran-toimitukseen/ työhön.
Erityis-äitiysvapaa	Erityisäitiysrahakausi, voi alkaa raskauden alusta enintään äitiysrahakauden alkuun asti.	Myönnetään äidille.	-	Ei määrääaikaa. Vh:n/tt:n on esitettävä kunnan toimivaltaiselle viranomaiselle Kelan todistus erityis-äitiysrahan myöntämisestä.	Työnantajan ensisijaisesti poistettava työntekijän/viranhaltijan työtehtävissä tai työoloissa olevat tekijät, jotka vaarantavat hänen tai sikiön terveyden, jos ei voida poistaa seuraavaksi siirto muihin töihin ja viime kädessä vapautus. Palkaton.	Voi palata oman työnantajan palvelukseen, jos vaara poistettu tai järjestyy muuta työtä.
Isyysvapaa	1) Isyysrahakausi 18 arkipv joko äitiys- tai vanhempainrahakaudella, ottoisä vanhempainrahakaudella. 2) Isyysrahakauden pidennys 12 arkipv:llä.	Myönnetään isälle ja ottoisälle. Myönnetään isälle ja ottoisälle, jos vanhempainrahaa on suoritettu isälle/ottoisälle vähintään viimeiset vanhempainrahakauden 12 arkipv yhdenjaksoisesti.	- -	Haettava 2 kk ennen vapaan aiottua alkamista. Kokonaissuunnitelmasta ks. edellä äitiysvapaa.	Enintään 4 erillistä yhdenjaksoista kautta joko äitiys- tai vanhempainrahakaudella, ottoisä vanhempainrahakaudella. Pidennysjakso pidetään välittömästi vanhempainrahakauden päätyttyä yhdenjaksoisesti. Palkaton.	Hakemuksesta mahdollista varhentaa synnytyksen yhteydessä pidettäväksi aiotun vapaan ajankohtaa (tarve lapsen syntymän tai lapsen, äidin, isän terveydentilan vuoksi). Muutosta haettava työnantajalta niin pian kuin mahdollista. Muutosoikeus hakemuksesta ennalta arvaamattomasta ja perustellusta syystä. (Ks. edellä äitiysvapaa.) Haettava niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään 1 kk ennen muutoksen toteutumista.

Virka-/työvapaa	Vapaan pituus	Myönnetään äidille/ isälle	Vapaata vähentää	Vapaan hakeminen	Vapaan pitäminen ja mahdollinen palkallisuus	Mahdollisuus muuttaa vapaata (koskee myönnetyn vapaan ajankohdan muuttamista, keskeyttämisestä, ilmoitusta oikeuden käyttämisestä/ei käytä)
Vanhempainvapaa	<p>Vanhempainrahakausi 158 arkipäivää välittömästi äitiysrahakauden päätyttyä.</p> <p>Vanhempainrahan suoritamisaikaa pidennetään 60 arkipv:llä kutakin yhtä useampaa lasta kohden silloin, kun lapsia on syntynyt samalla kertaa useampia kuin 1.</p> <p>Vanhempainrahaoikeus päättyy, jos lapsi luovutetaan pois. Lapsen kuollessa vanhempainrahaa suoritetaan 12 arkipv:ltä lapsen kuolinpäivän jälkeen, enintään kuitenkin vanhempainrahakauden loppuun.</p> <p>Jos äitiysrahakausi on alkanut aiemmin kuin 30 pv ennen laskettua synnytysaikaa, vanhempainrahakausi pitenee vastaavasti.</p>	Myönnetään äidille ja/tai isälle vanhempien sopimuksen mukaan (ei samanaikaisesti, lukuun ottamatta 60 pv:n jatko-osaa monikkoperheessä).	Toiselle puolisolle myönnetty vanhempainraha vähentää toisen oikeutta.	<p>Haettava viimeistään 2 kk ennen vapaan alkamista.</p> <p>Kokonaissuunnitelmasta ks. edellä äitiysvapaa.</p>	<p>Voidaan pitää enintään 2 jaksossa. Jos kummatkin puoliset kunnalla, jaksoja yhteensä 4.</p> <p>Jakson vähimmäispituus 12 arkipv. Monikkoperheissä pidennysjakso voidaan pitää vanhempainrahakauden jatkona tai myös vaihtoehtoisesti äitiys- tai vanhempainrahakaudella, jos molemmat vanhemmat osallistuvat yhtä aikaa lapsiensa hoitoon.</p> <p>Palkaton.</p>	Muutosoikeus ennalta arvaamattomasta ja perustellusta syystä (= muutos lapsen hoitamisedellytyksissä, ks. edellä äitiysvapaa). Muutosta haettava työnantajalta niin pian kuin mahdollista, viimeistään 1 kk ennen muutoksen toteuttamista.
Vanhempainvapaa (alle 7-vuotias ottoplasi)	<p>Vanhempainrahakausi jokaiselta arkipv:ltä, jonka hoito jatkuu kunnes lapsen syntymästä on kulunut 234 arkipv, kuitenkin vähintään 180 arkipv.</p> <p>Vanhempainrahan suorittamisaikaa pi-</p>	Myönnetään äidille tai isälle (ei samanaikaisesti, lukuun ottamatta 60 päivän jatko-osaa monikkoperheessä).	Toiselle aviopuolisolle myönnetty vanhempainraha vähentää toisen oikeutta.	Haettava mikäli mahdollista viimeistään 2 kk ennen vapaan alkamista.	<p>Kuten edellä vanhempainvapaa.</p> <p>Palkaton.</p>	Muutosoikeus hakemuksesta perustellusta syystä <u>ennen</u> vapaan alkamista. Perusteltu syy voi olla lapsen saamisajankohdan muuttaminen sen jälkeen, kun vapaan pitämisestä on ilmoitettu työnantajalle. Vapaan alettua muutosoikeus kuten edellä van-

Virka-/työvapaa	Vapaan pituus	Myönnetään äidille/ isälle	Vapaata vähentää	Vapaan hakeminen	Vapaan pitäminen ja mahdollinen palkallisuus	Mahdollisuus muuttaa vapaata (koskee myönnetyn vapaan ajankohdan muuttamista, keskeyttämisestä, ilmoitusta oikeuden käyttämisestä/ei käytä)
	dennetään 60 arkipv:llä kutakin yhtä useampaa lasta kohden silloin, kun ottop lapseksi on samanaikaisesti otettu yhtä useampi lapsi.					hempainvapaassa. Muutosta haettava työnantajalta niin pian kuin mahdollista.
Osittainen vanhempainvapaa	Vanhempainrahaa maksetaan enintään 158 arkipv:ltä.	<p>Myönnetään molemmille vanhemmille (myös ottovanhemmille, ei yksinhuoltajille tai sellaisille perheille, joista toinen vanhempi on työelämän ulkopuolella).</p> <p><u>Edellytykset</u> Molemmat vanhemmat sopivat työnantajansa kanssa samalle ajanjaksolle ajoittuvasta yhtä pitkästä osa-aikatyöstä vanhempainrahakauden aikana.</p> <p>Molempien työaika ja palkka ovat 40-60% alalla sovellettavan kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta ja kokoaikatyön palkasta. Vanhemmat hoitavat lastaan itse, mutta lasta hoitaa kerrallaan vain toinen vanhemmista.</p> <p>Osittaisella vanhempainvapaalla olevan palvelussuhteen ehdot esim. palkka ja työaika määräytyvät osa-aikatyötä koskevien määräysten mukaan.</p>	Huom. ei oikeutta kunnalliseen päivähoitopaikkaan eikä lastenhoitodon tukeen.	Vapaan hakemisessa ei erillistä määräaikaa. Osa-puolten sovittava asiasta. Työnantaja voi kuitenkin edellyttää, että haettava viimeistään 2 kk ennen aiotun vapaan alkamista.	Vähintään 2 kk pituiseksi jaksoksi kerrallaan.	Muutoksesta sovittava osapuolten kesken. Jos sopimukseen ei päästä oikeus vain perustellusta syystä keskeyttää osa-aikatyö ja palata kokoaikaiselle vanhempainvapaalle tai noudattamaan aikaisempaa työaika (perustellusta syystä ks. edellä äitiysvapaa).

Virka-/työvapaa	Vapaan pituus	Myönnetään äidille/ isälle	Vapaata vähentää	Vapaan hakeminen	Vapaan pitäminen ja mahdollinen palkallisuus	Mahdollisuus muuttaa vapaata (koskee myönnetyn vapaan ajankohdan muuttamista, keskeyttämisestä, ilmoitusta oikeuden käyttämisestä/ei käytä)
Hoito-vapaa	Alkaa vanhempainrahakauden päättymisestä, kunnes lapsi täyttää 3 v.	Myönnetään äidille tai isälle (ei samanaikaisesti).	-	Haettava viimeistään 2 kk ennen vapaan alkamista (pyrkimys kokonaisvaltaiseen suunnitteluun kuten vanhempainvapaan kohdalla).	Voidaan pitää enintään 2 jaksossa, ellei toisin sovita. Jos kummatkin vanhemmat kunnalla, yhteensä 4 hoitovapajaksoa. Jakson vähimmäispituus 1 kk, ellei toisin sovita. Äitiys- tai vanhempainvapaan aikana toinen vanhemmista voi pitää 1 jakson hoitovapaa. Palkaton.	Muutosoikeus hakemuksesta ennalta arvaamattomasta ja perustellusta syystä (kuten edellä äitiysvapaa). Muutosta haettava niin pian kuin mahdollista ja viimeistään 1 kk ennen muutosajankohtaa.
Osittainen hoito-vapaa	Sen vuoden heinäkuun loppuun saakka, jolloin perusopetuksessa olevan lapsen toinen lukuvuosi päättyy. Pidennetyt oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien sairaiden tai vammaisten lasten vanhemmilla tämä oikeus kuitenkin jatkuu lapsen kolmannen lukuvuoden päättymiseen saakka.	Vanhempainrahakauden päätyttyä. Työaika 6 t/pv, 30 t/vk, ellei toisin sovita. Myönnetään siten, että lasta hoitaa samanaikaisesti vain toinen vanhemmista kerrallaan. Mahdollisuus siihen, että toinen hoitaa lasta esim. aamupäivät, toinen iltpäivät. Työnantaja voi kokonaan kieltäytyä antamasta osittaista hoitovapaata, jos vapaan myöntäminen aiheuttaa toiminnalle merkittävää haittaa, jota ei voida välttää kohtuullisilla työnjärjestelyillä. <u>Edellytykset</u> - virka/työsuhde kestänyt viimeksi kuluneen 12 kk aikana vähintään 6 kk.	-	Haettava viimeistään 2 kk ennen aiotun vapaan alkamista.	Vapaan pitämisestä ja pituudesta sovittava osapuolten kesken. Jos yksityiskohtaisista järjestelyistä mm. vapaan pituudesta ei voida sopia, työnantajan on annettava 1 jakso kalenterivuodessa, joka määräytyy hakemuksen mukaan. Osittaisella hoitovapaalla olevan palvelussuhteen ehdot esim. palkka ja työaika määräytyvät osaaikatyötä koskevien määräysten mukaan.	Muutoksesta sovittava osapuolten kesken. Jos ei voida sopia muutosoikeus ennalta arvaamattomasta ja perustellusta syystä keskeyttää noudattaen 1 kk:n ilmoitusaikaa (ks. edellä äitiysvapaa).

Virka-/työvapaa	Vapaan pituus	Myönnetään äidille/ isälle	Vapaata vähentää	Vapaan hakeminen	Vapaan pitäminen ja mahdollinen palkallisuus	Mahdollisuus muuttaa vapaata (koskee myönnetyn vapaan ajankohdan muuttamista, keskeyttämisestä, ilmoitusta oikeuden käyttämisestä/ei käytä)
Tilapäinen hoitovapaa	4 työpäivää, joista lapsen sairastumisesta lukien kolme peräkkäistä kalenteripäivää palkallista.	Vain toiselle vanhemmista kerrallaan. <u>Edellytykset</u> - äkillisesti sairastuneen alle 10-vuotiaan lapsen muuta hoitoa ei ole saatu järjestetyksi - molemmat vanhemmat kodin ulkopuolella työssä tai toisella heistä ei muutoin tosiasiallisen esteen vuoksi mahdollisuutta osallistua hoitoon.	-	Vapaan käyttämisestä ilmoitettava heti.		
Poissaolo pakottavasta perhe-syystä	Tilapäinen poissaolo perhettä kohdanneen sairaudesta tai onnettomuudesta johtuvan ennalta arvaamattoman ja pakottavan syyn vuoksi ja viranhaltijan/työntekijän läsnäolo välttämättömänä..	Perheenjäsenelle.	-	Ilmoitettavapoissaolosta ja sen syystä niin pian kuin mahdollista. Pyynnöstä esitettävä luotettava selvitys poissaolon syystä.	-	-